



**ПЕДАГОГИЧЕСКИ
ФУНДАЦИЯ**

IN MEMORIAM

**ПРОФ. ДПН ЕЛКА ПЕТРОВА-КЪТОВА –
АВТОРИТЕТЕН БЪЛГАРСКИ И СВЕТОВЕН УЧЕН**

**PROFESSOR DSC ELKA PETROVA-KATOVA –
AUTHORITATIVE BULGARIAN AND WORLD SCIENTIST**

На 21 декември 2012 г. ни напусна проф. дпн Елка Петрова-Кътова. В паметта на преподавателите, студентите, детските учители е образът на жената, отдала своята творческа енергия за издигане теорията и практиката на предучилищното образование в Република България на световно равнище. Със силата на ораторското си майсторство и задълбочена чуждоезикова подготовка по френски и руски език тя умело представяше българските научни постижения чрез лекции в Русия, Ирак, Дания, Германия. Нейни трудове са публикувани във Франция, Испания, Канада, Дания, Ирак, Йемен, Гърция, а може би и в други страни. Многократно е участвала в световни и регионални форуми на Международната организация по предучилищно образование (*ОМЕР*), включвала се е в дейностите и на други международни организации.



Във ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” проф. дпн Елка Петрова-Кътова бе поканена за четене на основния курс по предучилищна педагогика през 1991 г., след като доц. д-р Маргарита Георгиева Каменова-Райнова се пенсионира. Възхищавахме се на нейните качества – работоспособност, всеотдайност, мъдрост, дълбочина и широта на научния кръгзор. С изключителна социална чувствителност умееше да долови съмненията на студентите за направения избор на професия и им внушаваше своя оптимизъм. Отличаваше се с дисциплинираност и рационално разпределяше времето за работа с всички – студенти, аспиранти, млади учени, административно ръководство. В началото на 90-те години на ХХ век организира и ръководи две научни конференции на територията на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий” по темите: Развиващи функции на учебния процес в детската градина (31 май – 1 юни 1990 г.) и Педагогически условия за детско творчество (4 декември 1992 г.). В тези конференции участваха учени от Русия, САЩ, както и от всички факултети и институти в страната, които подготвят предучилищни педагози. По настояване на проф. дпн Елка Петрова на научните форуми обстойно представиха резултати от своите изследвания преподавателите от Педагогически факултет – Боряна Топалова, Веселина Петрова, Галя Данчева, Пламен Леткоступ, Иван Миленски, Радка Гайдова, Милка Райкова и др. За да удовлетвори потребностите на студентите от съвременна научна литература, разработи учебник по предучилищна педагогика за висшите учебни заведения, а няколко години по-късно създаде творчески колектив от преподаватели във ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”, СУ “Св. Климент Охридски”, Югозападен университет “Неофит Рилски” и редактира втори учебник по Предучилищна педагогика. Писането на учебниците, подготовката на лекциите, семинарните упражнения, формите за практическо обучение обвързваше с научните интереси на всеки преподавател в катедрата. Осигуряваше ни възможности да разкажем за себе си и по-отблизо да се запознаем както с нейното творчество, така и със световните постижения в теорията и практиката на предучилищното образование. Проф. дпн Елка Петрова ни предоставяше за четене свои учебници, монографични трудове, научни сборници, списания и др. Многократно имахме възможности за ползване на научна литература от нейната богата

библиотека. Като главен редактор на сп. “Предучилищно възпитание” работеше с нас за развиване на авторските ни способности. От всичко възприето и съпреживяно елемент по елемент се опитвахме да свържем, за да изградим представа за нейния сложен и пълноценно изживян път на преподавател, учен, съпруга, майка, главен редактор на списание, зам.-председател на международна организация, дългогодишен член на Специализирания научен съвет по педагогика при Висшата атестационна комисия и т.н., и т.н.

Завършила е висшето си образование в СУ “Св. Климент Охридски”, специалност философия и педагогика. Проф. Петрова е работила като преподавател в Централния институт за усъвършенстване на учители и ръководни кадри (ЦИУУРК). Нейната научна кариера във Философски факултет на СУ “Св. Климент Охридски” започва с основаването на катедра “Предучилищна педагогика”. Тя е първият ръководител на катедрата, поставила основите на специализираната подготовка на студентите по Предучилищна педагогика. В продължение на повече от тридесет години подготвя и чете курсове по Предучилищна педагогика в Софийски, Великотърновски, Пловдивски университети. Канена е да чете лекции в почти всички университети и институти, подготвящи детски учители в страната. Като ръководител на катедра в ЦИУУРК всеотдайно работи за професионалното израстване на детските учители в разнообразни форми за следдипломно обучение. По силата на своето убеждение, че на страната са необходими висококвалифицирани предучилищни педагози подкрепя и пряко участва в създаването и укрепването на Факултета по начална и предучилищна педагогика в структурата на СУ “Св. Климент Охридски”. Същевременно оказва помощ и на университетите в страната за кадровото укрепване на новооткритите катедри по предучилищна педагогика за обучението на студенти по специалността Предучилищна педагогика. Умело подбира и ръководи научното израстване на млади учени и преподаватели. Научен ръководител е на над петдесет аспиранти (докторанти) и специализанти, обучавани в редовна и задочна форма в България и в чужбина. Рецензент е на над шестдесет дисертационни трудове и монографии.

Автор е на над 350 публикации, сред които учебници, монографии, студии, статии. Задълбочено осмислени и иновационни са

нейните теоретични разработки, тъй като убедително аргументира практическото им приложение. Основните подбуди за тяхното създаване търси и намира в педагогическата практика, за да осигури нейното непрекъснато обновяване и обогатяване с дейности в детската градина за удовлетворяване на истинските потребности на формиращата се личност в предучилищна възраст. Проф. дпн Елка Петрова е автор на първия университетски учебник по Предучилищна педагогика, на методически ръководства за работа в детската градина, както и на монографични трудове за игровата дейност на детето. В своето богатото научно творчество е обхванала важни и значими проблеми, а именно: формиране на общи понятия в предучилищна възраст, единство на основните дейности в образователния процес, играта за нравственото формиране на личността, интегративните функции на играта, вечното и непреходното в педагогическата теория и практика и др. Проф. дпн Елка Петрова-Кътова е първата жена в България, защитила докторска дисертация по педагогика, посветена на значението на игровата дейност за развитието на детето в предучилищна възраст. Висока оценка за нейната научна работа е специалната награда на СУ “Св. Климент Охридски” и на Българската академия на науките (БАН) за нейния монографичен труд, посветен на интегративните функции на играта в педагогическия процес. Под нейното научно ръководство през 70-те – 80-те години на XX век авторски колективи създават и усъвършенстват програмно-методическата документация за възпитателно-образователния процес с децата от предучилищна възраст в детската градина. Като оценява развиващите функции на творчеството, проф. дпн Елка Петрова подбужда много български и чуждестранни учени за неговото изследване с оглед създаване на педагогически условия за своевременно откриване на индивидуалните заложби във всяко дете. Постигането на приемственост между детската градина и началното училище проф. дпн Елка Петрова определя за една от най-високите педагогически цели и ръководи изследвания по проблемите на общата и специалната подготовка на детето за училище.

За да популяризира теоретичните постижения и да подпомогне тяхното приложение в работата на детските заведения, проф. дпн Елка Петрова е сред основателите на списание “Предучилищно въз-

питание”. Повече от четиридесет и пет години работи като главен негов редактор. Трудно е да се определи нейният принос за сплотяването и ориентирането на предучилищните педагози към самоусъвършенстване и саморазвитие в професията детски учител и изследовател. Под ръководството на проф. дпн Елка Петрова списанието привлича и подпомага развитието на наши и чуждестранни учени, предразполага и ръководи важни научни форуми по проблемите на предучилищното възпитание. Стимулира авторите, като публикува статии и съобщения за важни научни постижения на учени, творци, учители, изследователи.

За своята дългогодишна преподавателска и научна дейност проф. дпн Елка Петрова-Кътова получи най-високата професионална награда – уважението и признателността на поколения учени, изследователи, детски учители и ръководители на предучилищните възпитателни заведения. Академичният съвет на Югозападния университет “Неофит Рилски” я удостои с най-високата научна степен *Doctor honoris causa* или на български език – *доктор по заслуги*.

Дълбок поклон пред нейната светла памет!

Проф. д-р Веселина Петрова,
катедра “Предучилищна педагогика”
при ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”